

**LEGIONOWSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, INNYCH UZALEŻNIEŃ I
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2014**

I. Wprowadzenie

1. Podstawa prawna

Legionowski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem”, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. W tym obszarze działań Gmina Legionowo należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących.

Podstawy prawne programu:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016,

Wymienione akty prawne ściśle określają kierunki polityki państwa i samorządu lokalnego wobec problemu uzależnień i przemocy w rodzinie na poziomie społeczności lokalnych.

Część zawartych w Programie działań zbieżna jest z celami zawartymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Program stanowi odzwierciedlenie lokalnego zapotrzebowania na działania mające na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i problemowym, w tym związanych ze spożyciem alkoholu i zażywaniem narkotyków, przez co staje się narzędziem profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z zachowaniami społecznie nieakceptowanymi.

W swojej konstrukcji merytorycznej Program jest tożsamy z założeniami zawartymi w Rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Podejmowane działania w Legionowie

Profilaktyka, podobnie jak rzeczywistość, która nas otacza – zmienia się. Zmiana w obrazie profilaktyki jest nieuchronna wobec ewoluujących zagrożeń wynikających z transformacji współczesnego świata. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i minimalizacji szkód zdrowotnych i ekonomicznych wynikających z nadużywania alkoholu i innych zachowań społecznie nieakceptowalnych, których realizacja powinna przyczynić się do poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców Legionowa, właściwego wychowywania młodego pokolenia, a także zapewnienia ładu i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej.

Program:

- diagnozuje skalę problemów na terenie gminy,
- określa zadania i przyporządkowuje im działania formułowane w oparciu o dostępne zasoby,
- wskazuje narzędzia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami,
- wskazuje podmioty odpowiedzialne za realizację,
- określa źródła ich finansowania.

Główne zadania nałożone na gminę przez ustawy to:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – realizowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Legionowo;
3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotycznych i innych.

Gmina Legionowo tworzyć będzie zintegrowany system zarządzania profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień uwzględniając metodę zarządzania ryzykiem w oparciu o rozpoznaną misję profilaktyki. Misją tą jest profesjonalne, skuteczne i efektywne realizowanie zadań profilaktycznych wynikających z obowiązującego prawa oraz podejmowanych z własnej inicjatywy, które mają zapewnić stałą poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy Legionowo, rozumianą jako zaspokojenie potrzeb materialnych i bezpieczeństwa socjalnego. Działanie oparte będzie również na wyznaczonej wizji profilaktyki zakładającej życie bez substancji psychoaktywnych, skutkujące podejmowaniem dojrzałych decyzji. Misja i wizja przekładać się będą na przedstawione poniżej cele strategiczne, których osiągnięcie ma zapewnić efektywne i skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień w Legionowie i podnoszenie jakości życia społecznego poszczególnych mieszkańców, jak i całej społeczności lokalnej.

1. Zapobieganie powstawania problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych podejmowanych zachowań ryzykownych, szczególnie przez dzieci i młodzież.
2. Niwelowanie zachowań problemowych i ryzykownych osób sięgających po środki psychoaktywne.
3. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych (przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która stosowana jest szczególnie wobec słabszych członków rodziny).
4. Zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami życiowymi przez mieszkańców miasta.
5. Promocja pozytywnych treści społecznych i wartości życiowych.
6. Promocja zdrowego stylu życia.
7. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez m.in kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
8. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
9. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
10. Edukacja psychologiczna i społeczna – informowanie o szkodliwości środków i substancji psychoaktywnych.
11. Dostarczanie pozytywnych wzorców spędzenia czasu i aspiracji życiowych.
12. Zwiększanie aktywności społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych.

3. Adresaci Programu

Adresatami programu są: dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), rodzice, osoby z problemami dyssocjalnymi, osoby wymagające wsparcia w problemach emocjonalnych, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, psycholodzy, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała społeczność lokalna.

4. Realizatorzy Programu

Realizatorami programu są podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów patologii społecznych, zlokalizowanych zarówno na terenie Miasta, jak i na terenie kraju. W szczególności są to: organizacje pozarządowe, poradnie terapii uzależnień (lokalne i krajowe), placówki oświatowe oraz specjaliści ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Koordynatorem Programu jest Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo, który realizuje działania programowe wraz z pozostałymi pracownikami Wydziału.

5. Źródła i zasady finansowania

1. Źródłem finansowania zadań są przede wszystkim środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gromadzone na Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi Dział 851, Rozdział 85154 oraz Funduszu Zwalczania Narkomanii Dział 851, Rozdział 85153.
2. Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustala się wynagrodzenie dla członka MKRPA na poziomie wynagrodzenia z 2013 r. Wynagrodzenie przysługuje na podstawie listy obecności członków Komisji, za udział w posiedzeniu, które ma na celu motywację osób nadużywających alkoholu do zmiany zachowań i leczenia oraz za udział w posiedzeniu wyjazdowym tj. kontroli (wizytacji) punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Legionowie.

6. Rodzaj działań profilaktycznych w Legionowie

Działania uwzględniać muszą:

- ◆ **Czynniki ryzyka** – skłaniające do zachowań problemowych m.in. zaburzenia więzi (zwłaszcza uczuciowej) pomiędzy rodzicami i dziećmi, wysoki poziom konfliktów w rodzinie (w tym między rodzicami), zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, brak dyscypliny i kontroli lub nadmierna kontrola i dyscyplina, tolerancja rodziców, wychowawców, społeczeństwa np. sprzedawców napojów alkoholowych, wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, rodzice jako wzorce nieprawidłowych zachowań (picie, palenie, agresja, niewłaściwe zachowania), dostępność narkotyków, wpływ reklamy alkoholu na świadomość dzieci i młodzieży.
- ◆ **Czynniki chroniące** – przed zachowaniami problemowymi: silna, pozytywna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, regularne praktyki religijne, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do pozytywnej grupy.

Rodzaje działań profilaktycznych w Legionowie

- *Profilaktyka uniwersalna*

na którą składają się działania kierowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka. Głównym terenem działań jest szkoła. Realizatorzy to przede wszystkim nauczyciele wspierani przez psychologów, pedagogów.

- *Profilaktyka selektywna*

na którą składają się działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego wystąpienia problemów alkoholowych i/lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Realizatorzy to przede wszystkim terapeuci, socjoterapeuci, doradcy rodzinni, mediatorzy rodzinni. Zajęcia odbywają się najczęściej w poradniach terapeutycznych, w ramach profilaktycznych programów pracy środowiskowej, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych.

- *Profilaktyka wskazująca*

na którą składają się działania nakierowane są na osoby, u których można stwierdzić objawy problemów związanych z uzależnieniami lub inne zaburzenia zachowania, wynikające z czynników wewnętrznych (zaburzeń psychicznych) lub zewnętrznych (np. przemoc domowa, agresja w szkole). Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, minimalizacja szkód, umożliwienie osobie chorej powrotu do satysfakcjonującego życia wolnego od środków psychoaktywnych i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Realizatorzy to przede wszystkim psychologowie, psychoterapeuci, pracownicy socjalni i lekarze.

Profilaktykę realizowaną w Legionowie możemy podzielić na:

uprzedzającą, która polega na przeciwdziałaniu niepożądanym zjawiskom, które jeszcze nie wystąpiły, ale których można się spodziewać.

objawową, która podejmowana jest z chwilą wystąpienia pierwszych objawów niepokojących zachowań.

Strategie oddziaływań profilaktycznych

1. Strategia informacyjna (na każdym poziomie zagrożeń),
2. Strategia edukacyjna (na każdym poziomie zagrożeń),
3. Strategia alternatyw (na każdym poziomie zagrożeń),
4. Strategia interwencyjna (przeznaczona dla osób podejmujących zachowania problemowe),
5. Strategia zmniejszania szkód (np. dla narkomanów nie mających woli życia bez narkotyków - w Gminie Legionowo realizowana jest w niewielkiej skali, głównie przez Caritas DWP poprzez prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn).

Ewaluacja skuteczności programów profilaktycznych

Stosowane będą dwa poziomy badania efektywności prowadzonych działań:

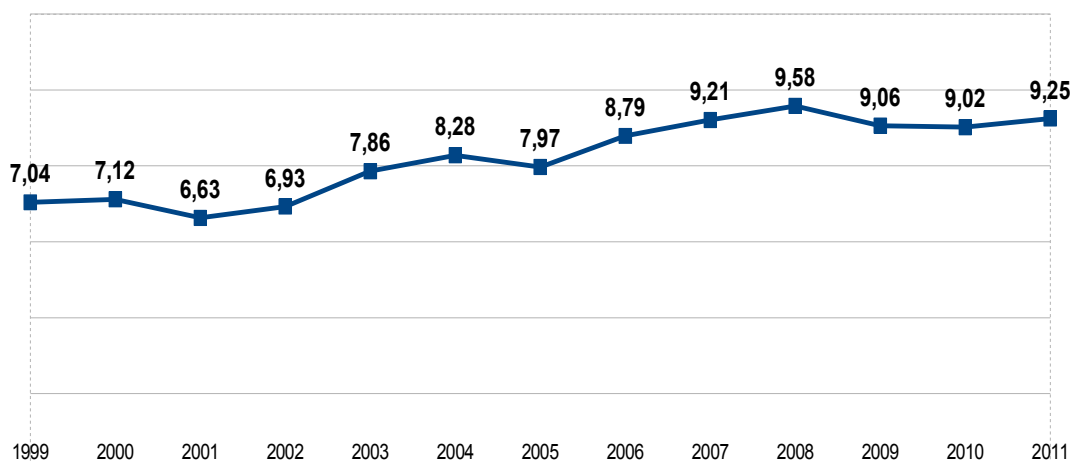
1. Ewaluacja procesu (jak zrealizowano program, czy udało się go zrealizować, kto brał w nim udział, ilu było uczestników, które elementy były dobrze przyjęte, które nie i dlaczego).
2. Ewaluacja wyniku (czy zrealizowano cele zakładane w programie krótko i długoterminowe).

II. Diagnoza wybranych zagadnień społecznych w Gminie Legionowo

Uchwalany corocznie Program, stanowi podstawę do prowadzenia działań mających na celu rozwiązywanie problemów wynikających z zażywania i nadużywania substancji psychoaktywnych. Dużą wagę przykładają się do odpowiedniego zidentyfikowania negatywnych zjawisk związanych z substancjami psychoaktywnymi, które zachodzą lub mogą zajść w naszej społeczności.

1. Zjawisko uzależnienia od alkoholu w Polsce

Według danych PARPA w 2011 roku spożycie 100-proc. alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski wyniosło 9,25 litra i było o 0,23 litra większe niż w 2010 roku oraz 2,21 litra większe niż pod koniec lat 90-tych. Ilustracja nr 1. obrazuje spożycie 100-proc. Alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski w litrach w latach 1999-2011. Z wyników odczytać można, iż bilansowe spożycie alkoholu wzrosło o ponad 30% z około 7 litrów 100% alkoholu w 1999 r. do 9,25 l w 2011 r.

Ilustracja 1: Spożycie 100-proc. alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski w litrach w latach 1999-2011.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PARPA, 2013.

Narastające spożycie alkoholu może prowadzić do wzrostu skali problemów alkoholowych. Szacunkowe dane dotyczące populacji osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych, za Polską Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiono w Tabeli nr 1.

Tabela 1. Populacje osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji ok.
Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowych	ok. 4% populacji ok.
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin

Źródło: Dane PARPA, 2013

Niepokojące dane statystyczne ujawniają także badania CBOS-u z 2010r. i „ESPAD” z 2011r.. Do picia alkoholu przyznaje się prawie trzy czwarte Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Co piąty z badanych (22%) deklaruje abstynencję. W przypadku młodzieży, napoje alkoholowe okazały się najbardziej powszechną używką – trzy czwarte uczniów przynajmniej raz piło piwo, co szósty – wódkę i inne mocne alkohole, a niemal jedna trzecia – wino. Nastąpił także znaczący wzrost jeśli chodzi o picie wódki oraz innych mocnych alkoholi. Począwszy od roku 1992 roku, kiedy to picie mocnych alkoholi zadeklarowało 28% ankietowanych młodych ludzi, w 2010 odsetek ten wyniósł już 61%. Przyjmując za wskaźnik picie w czasie ostatnich 30 dni przed przeprowadzeniem badania, jakichkolwiek napojów alkoholowych, piło przeszło 56% uczniów z grupy 15-16 lat i 80% uczniów z grupy 17-18 lat. Wzrosła także liczba deklaracji co najmniej jednego picia na przestrzeni ostatniego miesiąca - w 2010r. przydarzyło się to już niemal co drugiemu respondentowi (45%).

Ryzykowne i szkodliwe picie alkoholu

Działania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych uruchamiane są w momencie pojawienia się ryzykownych modeli picia i zapobiegać mają przechodzeniu osoby pijącej do etapu kolejnego, tj. picia szkodliwego. Picie szkodliwe prowadzi do negatywnych skutków zarówno fizycznych jak i psychicznych osoby pijącej, ale także do zachowań problemowych, odbijających się na bliższym i dalszym otoczeniu. O ile działania profilaktyczne mają na celu ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych efektów picia alkoholu, o tyle działania w przypadku picia szkodliwego są często nakierowane na ograniczanie już występujących negatywnych zjawisk związanych z uzależnieniem. A zjawiska te są skrajnie szkodliwe zarówno dla uzależnionego jak i jego otoczenia.

Alkohol wywołuje ponad 200 różnych chorób i patologii zdrowia; jest środkiem odurzającym, powodującym intencjonalne i nie intencjonalne urazy, zwiększa prawdopodobieństwo ryzykownych zachowań seksualnych, chorób przenoszonych drogą płciową i zakażenia wirusem HIV.

W 2013 roku autorzy raportu pt.: „Ekonomiczne skutki picia alkoholu w Europie i Polsce” podjęli się zadania oszacowania wpływu picia i nadużywania alkoholu, przede wszystkim w zakresie zdrowia i kosztów ponoszonych przez gospodarkę. Wedle wyliczeń autorów, w Polsce koszty utraconej produktywności w wyniku przedwczesnej umieralności z powodu nadużywania alkoholu i uzależnienia od niego, mogą sięgać około 37,39–39,38 miliardów złotych rocznie.

2. Zjawisko uzależnienia od narkotyków w Polsce

W kwietniu 2012 r. na zlecenie Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, CBOS przeprowadził badania, na ogólnopolskiej próbie osób w wieku 15+. Badanych pytano o doświadczenia związane z używaniem narkotyków. Fragment wyników tych badań przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Używanie narkotyków w ciągu całego życia wg danych demograficznych (2012 r.) (%).

POLSKA	Kiedykolwiek w życiu	W czasie ostatnich 12 miesięcy
Ogółem	13,7	4,8
Kobieta	7,8	2,3
Mężczyzna	19,9	7,5
Wiek		
15-24	22,6	13,0
25-34	23,5	7,2
35-44	11,6	2,0
45-54	5,5	0,8
55-64	3,8	1,0
Wielkość miejscowości		
wieś	8,1	3,1
miasto do 19 999 mieszkańców	17,5	5,3
miasto od 20 000 do 49 000 mieszkańców	15,5	5,4
miasto od 50 000 do 99 999 mieszkańców	11,4	4,3
miasto od 100 000 do 499 999 mieszkańców	13,9	4,0
miasto powyżej 500 000 mieszkańców	26,9	10,7
Wykształcenie		
nieukończone podstawowe lub bez wykształcenia podstawowego	0,0	0,0
podstawowe	5,6	2,9
gimnazjalne	19,6	11,7
zasadnicze zawodowe	7,5	1,7
średnie niepełne	16,9	8,8
średnie	16,7	5,2
policealne lub pomaturalne	9,0	2,7
wyższe	19,9	5,6

Źródło: Serwis informacyjny „Narkomania”, Nr 1(61) 2013, str. 8.

Ogólne wyniki badań jak i najnowsze dane statystyczne potwierdzają ogólnie przyjętą tezę, że po narkotyki sięgają głównie ludzie młodzi (w wieku 15-34 lat), osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub średnim, uczniowie i studenci z miast (przede wszystkim do 20.000 mieszkańców). Wyniki te będą brane pod uwagę przy próbie szacowania skali zjawiska w Legionowie.

Bardziej szczegółowych danych dostarczają badania pt. „Młodzież 2010” przeprowadzone przez CBOS w 2010 roku wśród młodzieży szkolnej, które wskazują, że w kontekście stosowania substancji psychoaktywnych, narkotyki zaczynają odgrywać mniejszą rolę. Zauważa się jednak wzrost zainteresowania marihuaną, zwłaszcza w następstwie zwiększonej w ostatnim okresie agitacji zwolenników tej używki i aktywności niektórych środowisk politycznych w tej materii. Marihuana jest przedstawiana jako bezpieczny i łagodny narkotyk, powodujący nieporównywalnie mniejsze (lub żadne) szkody w zestawieniu z „popieranymi” (bo legalnymi) przez Państwo alkoholem i tytoniem. Z punktu widzenia profilaktyki i przeciwdziałania rodzi to zagrożenie wzrostu liczby zachowań ryzykownych związanych z sięganiem po substancje psychoaktywne „miękkie”, liberalizację podejścia społeczeństwa do kwestii uzależnień od narkotyków w ogóle, a w efekcie zwiększanie popytu na narkotyki „twarde” i rozwój powiązanych z tym problemów społecznych.

3. Analiza SWOT działań profilaktycznych w Legionowie

Przed próbą oszacowania zjawiska występowania problemów związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych w Legionowie, należy dokonać autodiagnozy obejmującej posiadane przez Gminę słabe i mocne strony, w zakresie realizacji swoich zadań, a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia Gminy, które mogą realizację zaplanowanych przez Gminę działań wspierać lub utrudniać. Przygotowana poniżej analiza SWOT stanowi próbę takiej

właśnie autodiagnozy i służyć ma przede wszystkim temu, by planowane przez Gminę działania można było przeprowadzać w oparciu o rzeczywiste zasoby, a ewentualne braki w tychże zasobach można było identyfikować i w miarę możliwości uzupełniać.

S (strengths) – mocne strony:

- gromadzenie środków finansowych w ramach Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Funduszu Zwalczania Narkomanii.
- możliwość prowadzenia działań na rzecz dzieci i młodzieży za pośrednictwem placówek oświatowo-wychowawczych,
- doświadczona i wykwalifikowana kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych,
- rozwinięta oferta programów pracy środowiskowej i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży,
- nieprzerwanie od 15 lat funkcjonowanie na rzecz mieszkańców Samorządowych Punktów Profilaktycznych: „Przemoc w Rodzinie”, MKRPA, Punktu dla Osób z Problemem Narkotycznym, w których udzielana jest bezpłatna pomoc mieszkańcom, oparta na działaniach o charakterze interdyscyplinarnym, w którym pracuje doświadczona i wykwalifikowana kadra specjalistów
- funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, które prowadzą działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotycznych,
- funkcjonowanie na terenie Legionowa dwóch Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnień od Alkoholu, które swoją działalnością przyczyniają się do minimalizacji szkód zdrowotnych wśród mieszkańców,
- funkcjonowanie systemu pomocy społecznej wspomagającej finansowo i rzeczowo rodziny ubogie, wyrównującego deficyty materialne rodzin,
- zaangażowanie mediów zlokalizowanych na terenie Legionowa w problematykę zwalczania patologii społecznej dające możliwość nagłaśniania prowadzonych kampanii społecznych i działań profilaktycznych,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy, w szczególności w związku z rozwojem marki Legionowa, opartej na propagowaniu sportu i zdrowego stylu życia.

W (weaknesses) – słabe strony

- ograniczone środki finansowe Gminy Legionowo, na pokrycie części kosztów planowanych zamierzeń strategicznych,
- niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji rodziców w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych,
- niewystarczająca współpraca instytucjonalna w zakresie współdziałania i przekazywania informacji między służbami, instytucjami zajmującymi się przypadkami kryzysowymi na terenie Legionowa.

O (opportunities) – szanse

- stabilne otoczenie prawne – przepisy prawne nakładające i regulujące kwestie związane z tworzeniem polityki przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień są relatywnie trwałe i stabilne, co pozwala na skuteczne kształtowanie polityki gminy,
- zwiększające się możliwości kształcenia i podnoszenia kompetencji specjalistów i kadry placówek oświatowych, pracujących w samorządzie lokalnym, którzy mogą być wykorzystywani do współorganizacji pracy profilaktycznej i edukacyjnej,
- możliwość pozyskiwania pozagminnych środków finansowych przez organizacje pozarządowe, na realizację zadań z zakresu zmniejszania i przeciwdziałania patologiom społecznym,

- ogólnopolski wzrost zainteresowania społeczeństwa zdrowym stylem życia, w tym życia bez korzystania z substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie szerokiego wachlarza działań, w ramach Narodowego Programu Zdrowia 2007 – 2015, o charakterze ogólnopolskim, które mogą stanowić źródła wiedzy lub stanowić uzupełnienie/wzmocnienie działań prowadzonych lokalnie,

T (threats) – zagrożenia

- rosnące spożycie alkoholu, które może skutkować wzrostem liczby osób pijących w sposób ryzykowny
- łatwy dostęp do napojów alkoholowych i tytoniu,
- relatywnie niska cena napojów alkoholowych (w warunkach Polski),
- niesprzyjające otoczenie makroekonomiczne - istniejące bezrobocie i związane z nim problemy finansowe, mogące powodować powstawanie warunków sprzyjających powstawaniu problemu nadużywania i używania substancji psychoaktywnych,
- w części niesprzyjające otoczenie społeczne:
- kreowanie mody i trendów na zażywanie substancji psychoaktywnych (jak choćby propagowanie i legalizacja narkotyków miękkich),
- utrwalanie stereotypów na temat alkoholu (traktowane jako lekarstwo), przyzwolenie i nie reagowanie na jazdę pod wpływem alkoholu,
- nienależyte zaangażowanie obywateli w rozwiązywanie problemów innych osób w sytuacjach kryzysowych, wykazywanie przez część społeczeństwa obojętności na występujące zjawiska patologiczne takie jak:
 - przemoc domowa u sąsiadów,
 - krzywdzenie dzieci
 - zakłócanie porządku publicznego, agresja wobec przechodniów,
 - sprzedaż napojów alkoholowych młodzieży i osobom nietrzeźwym.
- wzrost zachowań agresywnych i innych zachowań niepożądanych młodzieży,
- niespójny system prawny w zakresie zobowiązań do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione,
- niespójny system prawny, powodujący nienależyte odizolowanie sprawcy przemocy od osób doświadczających przemocy,
- brak szybkiego dostępu do leczenia w wyspecjalizowanych placówkach leczenia odwykowego,
- brak ośrodka terapeutycznego dla osób uzależnionych od narkotyków na terenie Gminy Legionowo,
- brak ośrodka terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu na terenie Gminy, zapewniającego szybki dostęp do leczenia,

4. Skala zjawiska uzależnienia w Legionowie

Przekładając założenia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczące populacji osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych, na obszar Gminy Legionowo szacunkowe dane liczbowe dotyczące populacji przedstawia się następująco:

Tabela 3. Populacje osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

		Gmina Legionowo 51.821 mieszkańców (stan na 30.06.2013r.)
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 1.036 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji ok.	ok. 2.072 osób

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowych	ok. 4% populacji ok.	ok. 2.072 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2.590 – 3.630 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2.750 osób: dorosłych i dzieci

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych PARPA.

Na podstawie obserwacji środowiska rodzin z problemami alkoholowymi dokonano analizy występujących problemów. Poniżej zaprezentowano jedynie wybrane aspekty i informacje z działalności pracy specjalistów zatrudnionych w Samorządowych Punktach Profilaktycznych

a) Motywacja klientów do leczenia odwykowego

Osoby uzależnione od alkoholu nie widzą konieczności podejmowania leczenia odwykowego oraz utrzymania abstynencji. Nie posiadają także wewnętrznej motywacji do zaprzestania picia. Posługują się mechanizmem iluzji i zaprzeczeń. Decydujące znaczenie ma otoczenie, w którym przebywa alkoholik – sprzyjające zaprzestaniu lub kontynuacji picia. Osoby uzależnione od alkoholu, jeśli nie doświadczają kumulacji przykrych zdarzeń wynikających z nadużywania alkoholu mają tzw. komfort picia, mogą pić dalej, pograżając się jeszcze bardziej w mechanizmach choroby. Stosując określone sposoby działania rodzina może doprowadzić do utraty tego komfortu. Ponoszenie konsekwencji picia przez alkoholika oraz egzekwowanie wywiązywania się z obowiązków jest jednym ze sposobów umożliwiającym zmianę w jego zachowaniu.

b) Motywacja współuzależnionych do zmiany postawy

Osoby współuzależnione nie wierzą, że mogą coś zmienić w swoim życiu. Często są zmęczone życiem u boku alkoholika. Starają się kontrolować jego picie przez co tracą kontrolę nad własnym życiem i rozwojem. Osobom współuzależnionym towarzyszy często chaos emocjonalny, bezradność, napięcie, obarczanie winą siebie za picie drugiej osoby. W związku z niską samooceną istnieje słaba motywacja do zmiany postaw u osób współuzależnionych. Udzielanie wsparcia, edukacja w zakresie konstruktywnych sposobów postępowania, a także kierowanie do specjalistów po pomoc ma wpływ na zmianę postawy osób współuzależnionych wobec osób nadużywających alkoholu. Zrozumienie specyfiki w jaki sposób funkcjonują osoby uzależnione od alkoholu ułatwia podejmowanie przez członków rodzin nowych sposobów zachowań.

Tabela nr 4. Wybrane dane z legionowskich poradni terapii uzależnień dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 1.01-30.09.2013r.

	Przychodnia Lekarzy Specjalistów EL-MED	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEGIONOWO”
Liczba pacjentów, którzy ukończyli terapię dla osób uzależnionych	14	8
Liczba pacjentów uzależnionych w trakcie terapii	20	37
Liczba pacjentów uzależnionych, którzy przerwali terapię	7	8
Liczba pacjentów współuzależnionych	30	53

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z przychodni EL-MED i „Legionowo”

Skala zjawiska narkomanii w Legionowie jest nieznana z uwagi na fakt, że nie ma Poradni Terapii Uzależnień od Narkotyków, do której zgłaszałiby się narkomani. Na terenie miasta nie funkcjonuje oddział detoksykacyjny, który przekazałby informacje statystyczne dotyczące zjawiska. Dane dotyczące zjawiska narkomanii na terenie miasta nie są znane także organom porządkowym.

Skala zjawiska w Polsce nie jest do końca znana i podaje się jedynie szacunkowo, że osób uzależnionych od narkotyków na terenie Polski jest 40 do 80 tysięcy osób. Konsultanci pracujący w Punktach Samorządowych potwierdzili, że najczęstszym powodem inicjacji narkotykowej był lęk przed odrzuceniem w grupie, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość, problemy emocjonalne i osobowościowe, ucieczka od problemów zewnętrznych i wewnętrznych, konflikty w rodzinie, niski poziom zainteresowań, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy, kierowanie się w życiu zasadą przyjemności, a nie poczuciem realizmu, obniżony poziom dojrzałości społecznej, labilność emocjonalna. Motywacja do życia w trzeźwości w dużej mierze zależała od bilansu zysków i strat, płynących z przyjmowania narkotyków.

Najczęstsze powody sięgania po używki w Legionowie nie różnią się od podawanych przez autorów literatury fachowej, a Gmina Legionowo w tej kwestii nie stanowi tu jakiegoś istotnego odstępstwa na tle innych gmin w Polsce. W przypadku młodych ludzi okazjonalne sięganie po substancje psychoaktywne jest związane ze specyfiką wieku dorastania i służy zaspokajaniu ważnych potrzeb rozwojowych: uzyskania akceptacji, (potrzeba przynależności do grupy), pokonania nieśmiałości, poczucia się dorosłym, bycia „na luzie”, zapomnienia o kłopotach, łamania zakazów (buntu), dobrej zabawy. Co do zasady, powody te będą właściwe także wobec osób dorosłych, przy czym inne będą ich skala i nasilenie występowania.

Substancje psychoaktywne, zwłaszcza narkotyki, które często działają szybciej niż alkohol, przez co szybciej przynoszą pożądane efekty, niwelują lęk (np. w trakcie spotkań towarzyskich), dają poczucie siły, pozwalają zapomnieć o problemach, których młody człowiek nie umie konstruktywnie rozwiązać. Stanowią też sposób spędzania wolnego czasu i nawiązywania relacji społecznych. Pamiętać należy jednak, że często przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne mają charakter wieloczynnikowy. Prócz „przyjemnych” efektów, powodami sięgania po narkotyki (i substancje psychoaktywne w ogóle) mogą być „nieprzyjemne” przyczyny – decyzja o sięgnięciu może być głębsza niż tylko chwilowa korzyść.

O skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne bezpośrednio wnioskować można z danych działających na terenie naszej Gminy poradni terapii uzależnień, funkcjonujących w Przychodni Lekarzy Specjalistów EL-MED oraz w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Legionowo”. Wybrane dane z tych placówek przedstawiono w tabeli nr 4.

O skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne, można także pośrednio wnioskować z danych związanych z problemami, jakie substancje psychoaktywne wywołują w lokalnych społecznościach. Dynamika wzrostu lub stopień zahamowania skali zjawisk takich jak liczba popełnianych przestępstw czy wykroczeń pod wpływem substancji psychoaktywnych może stanowić istotne źródło informacji na temat skali uzależnienia od substancji psychoaktywnych. W 2013r. wybrane dane (za okres styczeń – wrzesień br.) uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Legionowie oraz Straży Miejskiej przedstawiono w tabelach 5 i 6.

Tabela nr 5. Wybrane dane Komendy Powiatowej Policji w Legionowie dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 1.01-30.09.2013r.

1. Liczba ujawnionych przez Policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia	15
2. Liczba wszczętych postępowań karnych z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	4
– w tym z udziałem nieletnich	2
– z tego w sprawach o wykroczenia	0
– z tego w sprawach o przestępstwa	2
3. Liczba stwierdzonych wykroczeń z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	47

4. Liczba stwierdzonych przestępstw z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	4
5. Liczba nietrzeźwych sprawców przestępstw i wykroczeń:	5
– z tego w sprawach o wykroczenia	3
– z tego w sprawach o przestępstwa	2
6. Liczba ujawnionych nietrzeźwych osób kierujących pojazdami:	152
– w tym nieletnich	2
– z tego ujawnionych sprawców wykroczeń	22
– z tego ujawnionych sprawców przestępstw	130
7. Liczba nałożonych mandatów z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	180
8. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	218
9. Liczba wszczętych postępowań karnych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	60
– w tym z udziałem nieletnich	12
10. Liczba stwierdzonych przestępstw z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	60
– w tym z udziałem nieletnich	12
11. Liczba osób małoletnich, pokrzywdzonych przestępstwami narkotykowymi -	2
12. Główny przedmiot (rodzaj narkotyku) w przestępstwach narkotykowych:	X
1. Marihuana	
2. Amfetamina	
3. Kokaina	
13. Liczba interwencji w zakresie przemocy w rodzinie	82
14. Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	82
– w tym ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	53
15. Ogólna liczba ofiar przemocy	82
– w tym liczba ofiar małoletnich	0
16. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	82
– w tym nowych, wszczynających procedurę	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Legionowie.

Tabela nr 6. Wybrane dane Straży Miejskiej dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 1.01-31.08.2013r.

1. Liczba ujawnionych przypadków spożywania alkoholu w miejscach publicznych	1.843
2. Liczba nietrzeźwych:	407
– odwiezionych do Izby Wytrzeźwień	154
– przekazanych rodzinom	253
3. Liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego	503
4. Działania prowadzone przez Straż Miejską w Legionowie, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (np. działania edukacyjne, informacyjne):	X
– zajęcia w szkołach podstawowych dotyczące bezpieczeństwa w sieci i uzależnienia,	
– zajęcia w przedszkolach dotyczące bezpieczeństwa w czasie letnich zabaw oraz wyjazdów wakacyjnych.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej.

III. Zadania własne gminy

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i odpowiadające im działania do realizacji

W ramach zadania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków.

W 2014 roku przewiduje się:

- 1) Realizację zadań przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych, opartą na pracy motywacyjnej i skoncentrowaną na edukacji kompetencji społecznych i pokazaniu mechanizmów uzależnienia: nałogowego regulowania uczuć, iluzji i zaprzeczenia, minimalizacji, edukacji osób współuzależnionych w zakresie konstruktywnych sposobów postępowania wobec osoby uzależnionej. Komisja prowadzić będzie mediacje w formie Wywiadu Motywującego, ewaluację działań i postaw klientów. Praca motywacyjna z klientami prowadzona będzie na podstawie informacji napływających z Prokuratury, Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy, Sądu Rejonowego w Legionowie oraz środowiska rodzinnego. Z mocy prawa Komisja inicjować będzie działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Legionowo, oraz wydawać opinie, w formie postanowień, o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym, a także:
 - a) wysyłać wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o obowiązek podjęcia leczenia,
 - b) prowadzić kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, których zasadniczym celem będzie edukacja sprzedawców napojów alkoholowych dotycząca obowiązującego prawa zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - c) realizować zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w kontekście Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011r. tj:
 - prowadzenie procedury Niebieskiej Karty i przekazywanie jej do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - uczestniczenia przedstawiciela Komisji w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - uczestniczenia przedstawiciela Komisji w posiedzeniach grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - udzielanie osobom doświadczającym przemocy informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i prawnej oraz wsparcia.
 - prowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc na temat konsekwencji prawnych i motywowania ich do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.
- 2) Dofinansowanie dodatkowych grup terapeutycznych dla mieszkańców Gminy Legionowo, odbywających się w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie.
- 3) Dofinansowanie do pobyków osób uzależnionych w programach terapeutycznych, w ośrodkach wspierających terapię takich jak np.: Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu –po złożeniu pisemnych wniosków przez osoby zainteresowane.
- 4) Dofinansowanie do terapii osób doświadczających przemocy domowej – wchodzących w rolę ofiary (szczególnie dzieci) –po złożeniu wystąpień przez osoby zainteresowane.
- 5) Dofinansowanie programów terapeutycznych, niezbędnych do zdrowienia, osób

uzależnionych i współuzależnionych dla pacjentów legionowskich Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia lub klientów organizacji pozarządowych, po przedłożeniu uzasadnionych wystąpień. Programy te mogą być prowadzone tylko przez specjalistów terapii uzależnień.

- 6) Współpraca i dofinansowanie stowarzyszeń, między innymi poprzez:
 - a) dofinansowanie działalności statutowej w zakresie oferowanej pomocy i wsparcia terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub członków ich rodzin.
 - b) wyposażenie podmiotów w materiały edukacyjne i informacyjne z przeznaczeniem dla podopiecznych oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin.
- 7) Dofinansowywanie spotkań integracyjnych przeznaczonych dla środowisk abstynenckich promujących życie w trzeźwości i uczących prawidłowych norm funkcjonowania społecznego (po złożeniu pisemnych zapotrzebowań).
- 8) Współpraca organizacyjna lub rzeczowa z grupami Anonimowych Alkoholików funkcjonującymi na terenie miasta Legionowo w zakresie ich integracji i działań motywujących do życia w trzeźwości.
- 9) Kierowanie osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki zachowań problemowych i rozwiązywania problemów uzależnień, na szkolenia związane z podnoszeniem kwalifikacji. Szkolenia te jako niezbędna forma specjalizacji zawodowej sfinansowane mogą być dla członków MKRPA, terapeutów pracujących w samorządowych punktach konsultacyjnych, pracowników uczestniczących w realizacji Legionowskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii, dyrektorów szkół, pedagogów, nauczycieli, kuratorów sądowych, policjantów, pracowników programów pracy środowiskowej, pracowników socjalnych pracujących na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców miasta Legionowo, działaczy organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem terapeutycznym.
- 10) Finansowanie badań wykonywanych przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i społecznego. Zadanie to wynika z faktu kierowania przez MKRPA wniosków o obowiązek podjęcia leczenia przez mieszkańców miasta nadużywających alkohol oraz burzących ład i porządek społeczny.
- 11) Finansowanie w związku z postanowieniem Sądu obserwacji osób uzależnionych od alkoholu w zakładzie leczniczym.
- 12) Dystrybucja materiałów edukacyjnych wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników służby zdrowia, nauczycieli, rodziców uczniów.
- 13) Dokonywanie zakupów artykułów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w Programie, po złożeniu pisemnych, uzasadnionych wniosków.

W ramach zadania:

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

W 2014 roku przewiduje się:

- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych będzie udzielał porad edukacyjnych, informacyjnych, motywacyjnych oraz terapeutycznych dla osób nadużywających alkoholu i członków ich rodzin. W ramach działalności przyjmowane będą wnioski dotyczące osób nadużywających alkoholu oraz przygotowywana będzie korespondencja z zakresu działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 2) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego „Przemoc w Rodzinie” prowadzącego poradnictwo dla osób doświadczających przemocy oraz udzielający wsparcia psychologicznego mieszkańcom Legionowa będących w kryzysie, szczególnie na skutek doświadczania przemocy ze strony członka rodziny, w ramach działalności prowadzone będą również porady edukacyjne o formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy oraz instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc.
- 3) Punkt Interwencji prowadzący poradnictwo dla osób w sytuacjach kryzysowych, polegające na umiejętnym wkroczeniu w sytuację osobistą ofiar kryzysu metodą systemowego, interdyscyplinarnego oddziaływania na osobę w kryzysie, dostarczającą wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i innej, pomoc kierowana będzie do osób używających środki psychoaktywne (narkotyki, lekarstwa, alkohol) oraz członków ich rodzin, dla osób doświadczających przemocy i cyberprzemocy. Dla klientów prowadzone będą mediacje rodzinne będące niezbędną metodą dążenia do osiągnięcia porozumienia i wypracowania kompromisów rodzinnych, mających na celu lepsze funkcjonowanie rodziny jako systemu.
- 4) Organizowanie porad prawnych z zakresu przede wszystkim prawa rodzinnego dotyczące głównie lepszego funkcjonowania w warunkach doświadczania przemocy domowej, trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, problemów uzależnień.
- 5) Organizowanie otwartej grupy psychoedukacyjnej prowadzonej metodą psychodramy dla mieszkańców miasta Legionowo potrzebujących wsparcia psychoedukacyjnego. Psychodrama ma zastosowanie przy terapii szeregu zaburzeń psychicznych, rozwiązywania konfliktów rodzinnych czy problemów interpersonalnych w środowisku pracy. Techniki psychodramatyczne mogą być szczególnie pomocne w terapii dorosłych dzieci alkoholików, osób uzależnionych i współuzależnionych, z zaburzeniami odżywiania, w kryzysie, cierpiących na różnego rodzaju dolegliwości psychosomatyczne, ofiar i sprawców przemocy.
- 6) Dofinansowanie do zajęć i warsztatów prowadzonych w zakresie wzmocnienia funkcji wychowawczych rodziców dzieci wymagających wsparcia emocjonalnego i zaopiekowania, poprzez konsultacje, wsparcie psychospołeczne i mediacje rodzinne.
- 7) Kontynuowanie Legionowskiego Programu Odpowiedzialnego Sprzedawcy mającego na celu zachęcenie sprzedawców do respektowania prawa i konsekwentnej postawy odmawiającej sprzedaży napojów alkoholowych młodzieży, poprzez: podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do tych sprzedawców oraz działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W edukacji tej uwzględniać się będzie nie tylko aspekty prawne lecz również obszar osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz umiejętności praktyczne np. asertywne odmawianie sprzedaży.
- 8) Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy oraz realizacja zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- 9) Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez organizowanie systematycznych szkoleń przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie.
- 10) Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych na rzecz mieszkańców Gminy

Legionowo poprzez przygotowywanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, materiałów informujących o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Legionowo.

- 11) Dokonywanie zakupów artykułów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w Programie.

W ramach zadania:

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczych, wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W 2014 roku przewiduje się:

- 1) Dofinansowanie do działalności świetlic prowadzonych na terenie Gminy Legionowo, realizujących programy pracy środowiskowej, na rzecz dzieci i młodzieży z terenu Gminy Legionowo z rodzin potrzebujących wsparcia w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.
- 2) Finansowanie na terenie szkół zajęć pozalekcyjnych, których podstawowym celem będzie wszechstronny rozwój umysłowy, psychiczny, fizyczny i społeczny. Działania oparte będą na stymulacji i usprawnianiu rozwoju funkcji psychomotorycznych, eliminowaniu niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji, jak również rozwijaniu osobistych zainteresowań.
- 3) Organizowanie zajęć terapeutycznych o charakterze psychologiczno – pedagogicznym kierowane w szczególności do dzieci wykazujących zaburzenia zachowania i inne dysfunkcje.
- 4) Organizowanie programów profilaktycznych w formie koncertów, małych form teatralnych, warsztatów socjoterapeutycznych oraz konkursów literackich i artystycznych z wyznaczonym celem profilaktycznym.
- 5) Finansowanie programów pracy środowiskowej nastawionych na rozwój osobowości dziecka, poprzez prowadzenie zajęć artystycznych z elementami profilaktyki.
- 6) Finansowanie programów pracy środowiskowej wykazujących zachowania ryzykowne, zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym, w szczególności dla dzieci i młodzieży - mieszkańców bloków przy ul. Sikorskiego.
- 7) Finansowanie programów pracy środowiskowej w różnych formach, z przeznaczeniem dla uczniów klas gimnazjalnych, przeciwdziałającym niepożądanym zachowaniom agresywnym szczególnie wobec rówieśników.
- 8) Finansowanie zajęć (w szczególności w formie warsztatów), w placówkach edukacyjnych i oświatowo-wychowawczych, przeciwdziałających zachowaniom problemowym, w szczególności w zakresie środków psychoaktywnych, dopalaczy, przemocy i cyberprzemocy).
- 9) Finansowanie „Klubów Gimnazjalisty” w szkołach, których organem prowadzącym jest Gmina Legionowo, po złożeniu pisemnych wniosków przez dyrektorów szkół. Działania klubów oparte będą na realizacji celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych.
- 10) Organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dla małych grup rodziców poruszających zagadnienia: komunikacji, aktywnego słuchania, sposobów radzenia sobie z własnym gniewem i złością, konstruktywnej krytyki, których celem jest poprawa relacji w rodzinie

oraz pomoc w przeżywaniu trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej skutkująca przyjmowaniem nieagresywnych postaw. Zajęcia dla rodziców uczniów wprowadzane będą po złożeniu przez dyrektorów szkół pisemnych wniosków.

- 11) Organizowanie zajęć edukacyjnych dla wychowawców żłobków, przedszkoli oraz szkół. Zadanie to ma na celu ułatwienie pracy wychowawców z dziećmi doświadczającymi przemocy fizycznej i molestowania seksualnego.
- 12) Zorganizowanie wypoczynku letniego w formie kolonii profilaktycznych LATO 2014 dla młodzieży z programem rekreacyjnym, zajęciami profilaktycznymi i terapeutycznymi w formie konsultacji indywidualnych oraz warsztatami uczącymi radzenia sobie w sytuacjach stresowych, zajęcia te prowadzone będą przez certyfikowanego specjalistę. Uczestnictwo w koloniach profilaktycznych zaproponowany zostanie 50 osobowej grupie dzieci z grupy wysokiego ryzyka tj. wywodzących się z rodzin niewydolnych wychowawczo, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- 13) Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych na terenie szkół i świetlic, klubów sportowych, boisk sportowych.
- 14) Dofinansowanie profilaktycznych obozów i wyjazdów dla dzieci i młodzieży z programem przeciwdziałającym zachowaniom problemowym organizowanych przez parafie legionowskie, stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe i inne podmioty.
- 15) Dofinansowanie imprez ogólnomiejskich promujących zdrowy styl życia i właściwe wzorce rodzinne, patriotyczne i społeczne, traktowanych jako promocja bezpiecznej zabawy bez środków psychoaktywnych.
- 16) Dofinansowanie imprez i zajęć z elementami profilaktyki dla mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, po rozpatrzeniu złożonych wniosków przez organizacje pozarządowe zajmujące się właściwym zabezpieczaniem czasu wolnego seniorów lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi, przeciwdziałających podejmowaniu zachowań problemowych i ryzykownych.
- 17) Prowadzenie działań wspierających na rzecz rodzin wielodzietnych (określanych często jako grupy ryzyka) – wzmacniających ich funkcje opiekuńcze i bytowe w ramach Karty Dużej Rodziny, przeciwdziałających rozszerzaniu patologii społecznych.
- 18) Dokonywanie zakupów artykułów spożywczych, edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w Programie, w szczególności do realizacji zajęć profilaktycznych i terapeutycznych, oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców miasta.

W ramach zadania:

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie.

Wspieranie finansowe i rzeczowe funkcjonowania i działalności statutowej stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji pozarządowych, działających na rzecz wspierania rozwoju emocjonalnego i psychofizycznego dzieci i młodzieży oraz dorosłych z problemem alkoholowym, narkotykowym i innych uzależnień. Samorząd będzie powierzał i wspierał realizację poszczególnych zadań w zakresie promocji zdrowia psychicznego, promocji zdrowego stylu życia, informowania o szkodliwości substancji psychoaktywnych, edukacji psychologicznej i społecznej, wypełniania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zajęć terapeutycznych dla osób wykazujących zaburzenia zachowania, dysfunkcje społeczne, programów służących rozwijaniu kompetencji społecznych, niwelowaniu zachowań ryzykownych wśród mieszkańców miasta, programów na rzecz aktywizacji i integracji przez instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe zgodnie z lokalnymi

potrzebami i uwarunkowaniami. Współpraca następować będzie na podstawie złożonych projektów, w trybie zakupu usług profilaktycznych oraz zgodnie z zasadami określonymi ustawą z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) jak również zgodnie z Programem współpracy Gminy Legionowo w 2014 roku z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W tym też trybie następować będzie wspieranie zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – działania wychowawcze wraz z wyżywieniem, prowadzone przez placówki opiekuńczo – wychowawcze, realizujące programy pracy środowiskowej, na rzecz dzieci i młodzieży z terenu Gminy Legionowo z rodzin potrzebujących wsparcia w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.

W ramach zadania:

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

- Kontrola zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach prowadzących sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych prowadzona jest przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie.

ZAKOŃCZENIE

Prowadzenie działań na rzecz mieszkańców Legionowa w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie, będzie odbywać się w oparciu o określone powyżej zadania mające na celu osiągnięcie poprzez założone cele operacyjne poprawy stanu bezpieczeństwa i zmniejszenie skali patologii społecznych na terenie naszego miasta.